

Õiguskantsler

Teie 19.05.2021 nr

Meie 25.05.2021 nr 7-4/210991/2103575

Põhikooli lõpetamise tingimused 2020/2021. õppeaastal

Lugupeetud avaldaja

Palusite õiguskantsleril hinnata tingimusi, milles põhikoolilõpetajad peavad tegema ühtsed lõpueksamid, mille tulemustest ei sõltu samas põhikooli lõpetamine.

Põhikooli riikliku õppekava alusel õppiv õpilane peab kooli lõpetamiseks sooritama ühtsed põhikooli lõpueksamid või põhikooli riiklikus õppekavas sätestatud juhtudel põhikooli koolieksami ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\) § 30 lg 3](#)). [Ühtsete põhikooli lõpueksamite aegade](#) kavandamisel ei jäetud ühegi eksami ette kümmet päeva, mis oleks vajalik juhul, kui õpilane on sunnitud jääma lähikontaktstena eneseisolatsiooni selle tõttu, et on eelneval eksamil kokku puutunud viirusega nakatunud kaasõpilasega. Õpilasel ei ole võimalik kaasõpilasega kokkupuudet vältida, kuna eksami tegemine on kohustuslik. Kui õpilane on eksamipäeval haige, viibib eneseisolatsioonis või ei saa muul põhjusel eksamit teha, peab ta tegema korduseksami koolieksamina ([põhikooli riiklik õppekava § 25² lg 4](#)). 2020/2021. õppeaastal ei sõltu põhikooli lõpetamine eksami tulemustest (põhikooli riikliku õppekava § 25² lg 1).

Mõistan Teie muret, et hilisem korduseksami sooritamine võib kooli lõpetamise mõnevõrra edasi lükata, mistõttu võib juhtuda, et õpilane ei saa lõpetada põhikooli koos teistega ega saa osaleda aktusel. Aktusest ei pruugi osa saada ka õpilane, kes haigestub või peab jääma eneseisolatsiooni pärast viimast eksamit.

Põhikooli lõpueksami tegemine on vajalik selleks, et õpilased ise, nende vanemad, kool ja kooli pidaja ning riik saaksid ülevaate õpilaste õpitulemustest ([PGS § 34 lg 1](#)). Sel õppeaastal on Vabariigi Valitsus soovinud põhikoolilõpetajateksamipinget vähendada, kuid eesmärk on saada siiski asjakohane, võimalikult objektiivne ning võrreldav ülevaade õpitulemustest ([Vabariigi Valitsuse määruste muutmise eelnõu seletuskiri](#), lk 1). Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (349 SE) [esimesel lugemisel](#) ütles ka haridus- ja teadusminister, et riigil on vaja saada ülevaade õpitulemustest, mistõttu on eksamid kohustuslikud.

Seatud eesmärged ja selgitusi võib pidada põhjendatuks. Eksami võib teha kohustuslikuks ka sel juhul, kui kooli lõpetamine ei sõltu eksami tulemustest. Pidades silmas põhiõigusi, on oluline, et õpilased saaksid kvaliteetset õpet. Eksamiajad on väga pikalt ette kavandatud. Erinevalt

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

gümnaasiumi lõpueksamitest, mis on tavaliselt kavandatud varasemaks ajaks, on põhikooli lõpueksamid toimunud üldiselt hiljem. Koolid on õpetamisel arvestanud varem kehtestatud eksamiaegadega. Seega ei ole võimalik õppeaasta keskel põhikooli eksameid hajutada ega neid varem korraldada, nii nagu tehakse gümnaasiumi riigieksamitega.

Eksamitel peab olema tagatud õpilaste ja korraldajate ohutus vastavalt [Vabariigi Valitsuse korraldusele](#) ja eksamiaegsele epideemilisele olukorrale. Kõik eksamil osalejad saavad ohutuse tagamisele kaasa aidata.

Kui juhtub, et õpilane ei saa korduseksami toimumisaja tõttu siiski õigel ajal kooli lõpetada, võib kool õpilase ikkagi lõpuaktusele kutsuda. Õpilane saab osaleda aktusel, kuid lõputunnistus antakse talle pärast viimase eksami tegemist. Kui õpilane ei saa tervislikel põhjustel aktusele minna, võib ka siin kaaluda mitmeid võimalusi, et lõpuaktusest saaks osa võimalikult palju lõpetajaid ja nende õpetajaid. Näiteks on võimalik aktus edasi lükata. Oleks inimlik, kui koolid võtavad arvesse piiranguid, millega õpetajad, õpilased ja nende pereliikmed on pidanud sel õppeaastal toime tulema, mistõttu võib lõpuaktusel osalemine olla neile kõigile iseäranis tähendusrikas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks (avaldaja isikuandmeteta): Haridus- ja Teadusministeerium